

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

FEBRUARI 1 • 2014

Akke Kumliens 10 000-kronorssedel 1939

Tidigare opublicerad variant av Magnus Erikssons penningar

Nyt exemplar af hidtil unik 8 skilling 1535, Stockholm

2 öre 1626 omvandlad till 1 öre 1625

SNF:s medalj över Julius Hagander

Pris 30 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens och Kungl. Myntkabinettets hemsidor:
www.numismatik.se – www.myntkabinettet.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidorna kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47 x 50
mm
250 kr

1/8 sida
72 x 50
mm
350 kr

1/6 sida
47 x 105
mm
400 kr

1/4 sida
72 x 105
mm
600 kr

1/2 sida
151 x 105
mm
1 200 kr

Helsida
151 x 214 mm
2 000 kr
2:a och 3:e
omslagssidan
2 500 kr
4:e omslagssidan
5 000 kr

SNT har låga annonspriser även 2014

Annonsen på årsbasis får dessutom 20 % rabatt!

Behöver du professionell formgivare till din annons?

Kontakta: annons@numismatik.se

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: enskilda SNF-medlemmar erbjuds **gratis annons** med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 1 • 2014

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
MISAB 9 – auktionsreferat	4-6
Tidigare opublicerad variant av Magnus Erikssons penningar	6
Akke Kumliens 10 000-kronorssedel 1939	7
Nyt eksemplar af hidtil unik 8 skilling 1535, Stockholm	8-9
Några reflektioner kring myntmässan i Lund	13-15
Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad	17
Med ångslup från Örebro – var resan betald med pollett eller biljett?	18
2 öre 1626 omvandlad till 1 öre 1625!	19

FASTA RUBRIKER

Lokala numismatiska föreningar och myntklubbar i SNF	9
Personalia. Rune Ekre 1924-2013	10
Personalia. Nils J. Lindberg tilldelad Brenner-medaljen	11-12
Ny medalj. SNF:s medalj över Julius Hagander	15
Auktioner & Mässor	15
Nytt om böcker	16
Pressklipp. Tre miljarder ogiltiga kronor kvar	18

OMSLAG

Vacker i all sin enkelhet är 10 000-kronorssedeln från 1939. Den är gjord av vitt, handgjort papper med röda och blå säkerhetsfibrer. Baksidan är helt blank. Tryckplåtarna till sedeln graverades efter ritningar av konstnären Akke Kumlien (1884-1949), vars förslag inspirerats av samtida engelska 5-pundsdelar. Antalet levererade 10 000-kronorsdelar år 1939 var 40 500, därefter gjordes inga fler. En av underskrifterna på sedeln tillhör bankokommissarie Adolf af Jochnick (1870-1943). Se artikeln på sidan 7.

KMK. SKANNAD AV MGL.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10-12 och 13-16
Fax 08 - 667 07 71
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 kr / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvarar inte
för ej beställt material.
Texter och bilder i SNT
lagras elektroniskt och
publiceras som pdf på
SNF:s och KMK:s hemsidor.

Den som sänder material till SNT med-
ger elektronisk lagring / publicering.

TRYCK

Kaigan

ISSN 0283-071X

VÅREN 2014

Föreningens aktiviteter

FEBRUARI

26 FÖRENINGSKVÄLL
Plats Banérgatan 17
18.00 Köp, byt och sälj.
Tag med numismatiska objekt som ska lämna din
samling. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

Föreningskväll
26/2

MARS

26 FÖRENINGSKVÄLL
Plats Banérgatan 17
18.00 Diskussionsafton.
Tag med ett numismatiskt ämne som du vill ta upp till diskussion eller ett
föremål som du vill berätta om. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

APRIL

23 FÖRENINGSKVÄLL
Plats Banérgatan 17
18.00 Föreläsning av Rolf Sandström: *Från byteshandel till euro*. En bred berättelse
om betalningsmedlens utveckling genom tiderna. Föreningen bjuder på
enklare förtäring.

MAJ

3-4 SNF:s årsmöte i Lund. Program meddelas senare.

SNT FINNS PÅ FACEBOOK

Kungl. Myntkabinettets verksamhet

KUNGL. MYNTKABINETTET

Nu nalkas våren på KMK. Föreläsningarna startar den 5 februari med Jan
Jörnmark som berättar och visar bilder från sin fotoutställning *Krisen - En resa i
globaliseringens ruiner*. Utställningen står fram till årsskiftet.

Den 12 februari berättar Annika Åkerblom, fil.dr. i ekonomisk historia, om
Kvinnors väg mot att bli rättsliga och ekonomiska aktörer i Sverige.

Museet öppnar en ny större utställning den 28 mars under namnet:
Entreprenörskapande - Ingenting är enkelt men allting är möjligt.

Hela vårens program kommer inom kort att finnas på hemsidan.

KMK FINNS PÅ FACEBOOK OCH TWITTER

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44
Kansli: måndagar kl. 10 - 12, 13 - 16
Stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna
www.numismatik.se

KUNGL. MYNTKABINETTET

Adress: Slottsbacken 6, Stockholm. T-bana Gamla stan; buss 2, 43, 55, 59, 76
Utställningar: måndag - söndag kl. 10 - 16
Numismatiska boksamlingen: torsdag kl. 13 - 16
www.myntkabinettet.se

TUMBA BRUKSMUSEUM

Adress: Sven Palmes väg 2, Tumba. Pendeltåg Tumba; buss 725
Utställningar: sept. - april, lörd. - sönd.; maj - aug. tisd. - sönd. kl. 11 - 16
www.tumbabruksmuseum.se

MISAB 9

Auktionsreferat

Tiden går fort när man har roligt. En tio timmars auktion med bara avbrott för lunch och fika kändes inte alls lång. Likaså har det gått fort sedan den första MISAB-auktionen, samling Anders Frösell, gick av stapeln. Efter nio auktioner är MISAB en etablerad auktionsfirma vad gäller mynt och har redan blivit en institution inom svensk numismatik på 2000-talet!

Ombyggnadsarbetena på Garnisonen i höstas gjorde att själva auktionen fick flyttas från restaurangen till en konferenssal. En engångsföreteelse, men jag tycker att den lokalen var minst lika lämpad för auktion som restaurangen. Bra var också att respektive utrop kunde presenteras på projektorduk. Tidigare har en större teve använts, men den har inte riktigt räckt till för alla i salen. MISAB har också utvecklat logistiken kring auktionerna och nu kunde såväl auktion, betalningsprocedur som objektsutdelning ske i samma lokal. Mycket smidigt, och vi som var på plats slapp köa på Banérgatan.

Klockan 9.00 var podiet bemannat med auktionsutrop Bo Tellström, anbudsbevakning Dan Carlberg och resultatmatning Bernt Thelin samt två "telefonister" för att ta emot alla telefonbud. Auktionen kunde starta.

1-2. Penningar. Något förstorade.
Nr 12. Sverker Karlsson (1196-1208).
Nr 13. Erik Eriksson (1222---1250).

Medeltidsavdelningen var riktigt bra och såväl rariteter som riktigt snygga exemplar såldes. Två små mynt var på förhand de mest uppmärksammade objekten. De båda penningarna från Sverker Karlsson (1196-1208) och Erik "läspe och halte" Eriksson (1222-1229, 1234-1250), båda XR- och i bra samlarkvalitet 1+/01, klubbades för 48 000 respektive 37 000 kr. Fig. 1-2.

3. Nr 122. Erik XIV. Stockholm. 3 mark 1562.

4. Nr 436. Karl XII. Stockholm.
Dukat 1710.

5. Nr 716. Karl XIII. Begravningskastpenning. 1/3 riksdaler 1818. Frånsida.

Flera mycket trevliga och välpräglade gotländska mynt fick höga bud. Men det gick även att fynda. En Interregnum-örtug om än i dåligt skick för 11 000 måste ses som förmånligt. Proveniensen är Bonde (Nordlind auktion 5:57) och slutpriset när myntet senast såldes var betydligt högre än denna gång.

Det är sällan en auktionsfirma får möjligheten att sälja ett unikt svenskt mynt. MISAB kunde erbjuda en 3-mark 1562 med årtalet "62". Tidigare är mynttypen bara känd med fullt utskrivet årtal 1562. Det hade spekulerats i om detta unikum skulle passera "hundra" men budgivning stannade vid 76 000 kr. Fig. 3.

Dyraste svenska objekt på auktionen blev dukaten 1718. Ett praktexemplar med stämpelglans som klubbades för ett lite udda belopp. Fig. 4.

Vid budsteg 5 000 valde en tysk handlare att höja med endast tusenlappen. Troligen ett inropsuppdrag med denna limit. En svensk storsamlare ville inte vara sämre utan tog tillfället i akt och gjorde en snabb budhöjning med 500. Ett bud som glädde den närvarande publiken och eftersom podiet redan frångått 5000-stegshöjningen hade de inte något direkt val utan klubban fick falla vid 136 500 kr!

Näst dyraste svenska objekt blev kastmyntet från Karl XIII:s begravning i bästa kvalitet och dessutom av den rara typen med två kronor vilande över en jordglob. Efter lång budgivning såldes myntet för 120 000 kr.

Mynten med jordglob är närmast att betrakta som provmynt. I katalogen finns historien om myntet beskrivet: Präglade myntförslag visades upp för Vitterhetsakademiens ledamöter

6. Nr 407, 416, 417, 420. Karl XI. Reval 4 öre, Narva 4, 2 och 1 öre. Frånsidor.

7. Nr 484. Karl XII. Riga. 4 mark 1693. Kontramarkerad.

9. Nr 993. Medalj över professor Brita Malmer (1925-2013) till hennes 70-årsdag. Åtsida. Silver. Konstnär: Gunvor Svensson-Lundkvist, 1995.

8. Nr 843. Samtida förfälskning av "Trollhätte-Svensson".

10. Nr 1159. Ryssland. Katarina I. 2 rubel 1726.

som skulle godkänna utformningen. Ledamöterna var dock missnöjda med kronornas placering. Tanken var att de båda kronorna skulle representera Sverige och Norge. Den högra kronan hade dock placerats över det nyligen (1809) förlorade Finland. Vitterhetsakademiens ledamöter föreslog i stället att kronorna skulle placeras på en kudde, vilket också blev fallet på de mynt som senare utdelades. Fig. 5. Historien förklarar troligen varför de rara mynten med "jordglob" oftast är helt ocirkulerade. De tillhör de provmynt som visades upp för ledamöterna och som också behölls av just dessa!

På senare år har det kommit fram stora mängder småvalörer från svenska besittningar i de baltiska länderna, företrädesvis i valörerna solidus och 1/24 taler (*dreipölcher*). Omfattningen har varit stor och flera av raritetsbe-teckningarna i SB-boken* behöver säkert omvärderas i dag. Dock har småvalörerna präglade i Elbing under Karl X Gustavs korta regeringsperiod lyst med sin frånvaro. Solidusmyntet 1657 från staden Elbing var XR-märkt av MISAB och även i SB-boken, vilket troligen är helt korrekt. Slutpriset på solidusen blev hela 2 200 kr.

Ett antal mynt från Sven Svenssons digra samling fanns med på

auktionen, karakteristiskt uppmärkta med Svenssons favorithuvudbonad, plommonstopet. Störst intresse rön-te naturligtvis 4 riksdaler riksmünt 1855 känt i endast två exemplar i privat ägo. Det andra och då också unika exemplet tillhörde Julius Hagan-der och såldes av Künker/Nordlind 2012. Trots att nu ett andra exemplar kommit ut på marknaden tangerades i princip slutresultatet från förra auk-tionen, slutpriset blev 94 000 kr.

Bland övriga Svenssonmynt ut-märkte sig ett antal öresmynt präglade i Reval och Narva under Karl XI:s regeringstid. Narvamynten är både svåra och eftersökta. Jag har haft möj-lighet att studera de utbudna mynten lite noggrannare och dessa var riktigt bra, troligen bland de bäst bevarade från denna myntort. Myntningen i Narva pågick 1570-1572. Mynten bär alla det karaktäristiska stadsvapnet för Narva. Fig. 6.

Svenssons 4-mark från 1693, kon-tramarkerad i Riga, blev en av auktionens prISRaketer och slutpriset nästan sexdubblades mot utrop när klubban föll vid 29 000 kr. Fig. 7.

Det osedvanligt vackra runstycket 1724 med full röd lyster kostade pre-cis 10 000 kr. En dålig prisutveckling; när myntet för 22 år sedan såldes för rekordpris på Ahlströms auktion 44

kostade runstycket 8 200 kr (exklusi-ve köparprovision). Ett annat koppar-mynt, dock av lite större dignitet, var 2½-öret 1661 i toppkvalitet för typen 1+/01 och med proviens O. P. Eklund som klubbades för 32 000 kr. Vad gäl-ler runstycket 1724 fick jag i pausen se ett stampidentiskt exemplar som dessutom kvalitetsmässigt var minst lika bra som det utbudna. Dock ett mynt som inte var riktigt lika rött. Frågan är om det finns fler bevarade toppexemplar från denna stamp?

Större poster brukar vara ett lot-teri. I posterna samlas ofta mindre intressanta objekt som inte förtjänar ett eget utrop, men ibland smyger sig även bättre mynt in i dessa. MISAB 9 hade rekordmånga poster, vissa rik-tigt stora. Tydligt hade många inspekterat dessa på visningen och var väl medvetna om innehållet. Bud-givningen blev långvarig och slutpri-serna överlag höga. Här följer några exempel:

Nr 879 – svenska besittningsmynt (5 st), bland annat 4 groschen 1758, en rar variant som säkert bidrog till slutpriset 6 200 kr (500).

Nr 881 – svenska silvermynt 1573-1969 (137 st), 42 000 kr (10 000).

Nr 901 – svenska koppar- och bronsmynt 1625-1971 (326 st), många i bra kvalitet, 26 000 kr (5 000).

Förfalskningar är ett otyg som vi med gemensamma krafter måste försöka bekämpa. Det finns dock ett antal förfalskningar som har ett numismatiskt intresse och som trots att de inte är äkta mynt kan förtjäna en plats i en myntsamling. Förfalskningar av den så kallade Trollhätte-Svensson* tillhör enligt min mening dessa. En 50-öring 1878 från denne "legendariske" förfalskare såldes för hela 6 200 kr. Fig. 8.

Utrop 993 var en medalj från 1995 över den tidigare i år bortgångna Brita Malmer. Brita var en av vår tids största numismatiker och hon har varit både chef för Kungl. Myntkabinetet och första innehavare av Gunnar Ekströms professur i numismatik och penninghistoria. Brita hedrades på ett mycket fint sätt genom en förstoring av medaljen som bakgrund på första sidan i katalogen. Fig. 9.

Auktionens på förhand högst värderade objekt, en rysk 2-rubel i guld från 1726 (Katarina I, 1725-1727), blev också dyrast. Fig. 10. Slutpriset 380 000 kr är rekord för MISAB. Det gamla rekordet var Sven Svenssons 2-riksdaler 1628 från Elbing som på Auktion 6 klubbades för 352 000 kr.

Auktionen omsatte totalt 6,2 miljoner kronor. Snittpriset på de sålda loterna blev 5 500 kronor. Cirka 4 % blev osålda, bland annat en Brenner 1731 (ex Carl-Axel Lindblom). Konstigt att ett sådant för svensk numismatik så viktiga verk blir osålt vid ett utrop på moderata 2 000 kr.

Angivna priser är exklusive köparprovisionen 18,75%. Hela resultatlistan och auktionskatalogen i pdf-format hittar du på www.myntauktioner.se

Nu ser vi med spänning fram mot jubileumsauktionen den 14-15 mars 2014!

Ingemar Svensson

FOTO: MAGNUS WIJK / MISAB

Noter

* SB = Ahlström, B. m.fl.: *Sveriges Besittningsmynt*. 1980.

** *Lästips*: "Falskmyntaren från Trollhättan", publicerad i *Gamla mynt och deras öden* av Th. Högberg. Göteborg 1956.

Tidigare opublicerad variant av Magnus Erikssons penningar

UNDER PERIODEN 2005-2013 har det årligen genomförts seminariegrävningar i arkeologi innanför boplattningsområdet Västergarnsvallen på Gotland. Utgrävningarna har genomförts av Uppsala universitet – Campus Gotland, tidigare Högskolan på Gotland. I samband med dessa seminariegrävningar har omkring 87 mynt framkommit på platsen och tillvaratagits. Dessa myntfynd kommer i detalj att publiceras i en kommande artikel på annan plats av undertecknad tillsammans med Christoph Kilger, verksam som lektor i arkeologi vid Campus Gotland.

Det aktuella myntet framkom vid fastigheten Snauvalds 1:2 i Västergarns socken och är bestämt till Magnus Eriksson (1319-1364) med referens Lagerqvist XXVII:A:4 men med ett bakvänt *h* i stället för ett rättvänt mellan de tre kronorna. Denna variant är ej känd tidigare och publiceras för första gången i denna tidskrift. Vikten är 0,33 gram, diametern cirka 14 mm.

Mynttypen med lejon och tre kronor präglades mellan cirka 1340-1354 på flera myntorter. Bokstaven *h* har inte kunnat föras till någon bestämd myntort och i en studentuppsats av Birgitta Larsson framhålls det att endast två exemplar med rättvänt *h* har påträffats i lösfynd och hopade fynd; ett exemplar på Gotland och ett i Västmanland (Larsson 1995, s. 10). Totalt omfattar Larssons studie 298 exemplar.

Ett flertal bokstäver – även bakvända (förutom det nu enda kända myntet med bakvänt *h* finns *P*, *R* samt *S*) – förekommer på Magnus Erikssons mynt från den här perioden, men bokstäverna på dessa mynt behöver nödvändigtvis inte beteckna myntort utan kan likväl stå för olika emmissioner.

För ytterligare kompletteringar till publicerade svenska medeltidsmynt,

Magnus Eriksson, penning ur gruppen LL XXVII, men med bakvänt *h* mellan tre kronor på fränsidan. Åtsidans motiv utgörs av ett lejon vänt till vänster. Allt inom pärlling. Tidigare opublicerad variant. Funnen vid seminariegrävningar i Västergarn på Gotland. Skala 2:1.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND, KMK.

se till exempel Golabiewskis artikel i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad 1980, där ett par exemplar av Magnus Erikssons penning med bokstaven *L* mellan tre kronor beskrivs och som inte finns med i Lagerqvists publikation från 1970.

Frédéric Elfver

Referenser

Golabiewski, M.: Kompletteringar till publicerade svenska medeltidsmynt. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 1980:7, s. 146-152.

LL = Lagerqvist, L. O.: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid (ca 995-1521) samt gotländska mynt (ca 1140-1565)*. Stockholm 1970.

Larsson, B.: *En studie av Magnus Erikssons mynt 1340-54*. Otryckt B-uppsats i arkeologi. Arkeologiska institutionen, Stockholms universitet. Vårtermen 1995. Handledare: Kenneth Jonsson. Uppsatsen finns tillgänglig genom följande länk: <http://www.archaeology.su.se/numismatiska-forskningsgruppen/nfg-s-publikationer/uppsatser>

Akke Kumliens 10 000- kronors- sedel 1939

DEN GAMLA 10 000-KRONORSEDELN från 1939 gällde fortfarande när en ny kom ut 1958 med Gustav VI Adolf på ena sidan och en stående Moder Svea på den andra. Med en sådan äldre sedel försökte ett par konditoribesökare betala i januari 1959. Problemet var bara att just denna sedel förmodligen var falsk. De försökte också med en tusenlapp, kanske också den falsk.

I Stockholms-Tidningens myntspalt den 15 januari 1959 skriver Numismaticus (Gösta Pålsson) om två skumma män som besökt Öhlanders konditori i Valbo i Gästrikland. De hade druckit kaffe för 2:60 och lade fram en tiotusenkronorssedel som betalning. Servitrisen kunde förstås inte ta emot den och de försökte då med en tusenlapp. Kaféägaren ringde polisen, männen lämnade en femma på bordet och försvann, förstås.

10 000-kronorssedeln som började ges ut 1939 (endast detta årtal) har tryck bara på ena sidan. Kanske var den därför inte svår att förfalska trots säkerhetsfibrer och vitstämpel. Utgåvan var endast 40 500 exemplar. Den gällde som betalningsmedel ända till 31 december 1987.

Tryckplåtarna till 10 000-kronorssedeln 1939 graverades efter ritningar av konstnären Akke Kumlien (1884-1949). Den skiljer sig väsentligt från samtida svenska sedlar av 1890 års typ. Kumliens förslag var närmast inspirerat av samtida engelska 5-pundsedlar. Redan tidigt visade det sig emellertid att den alltför sparsamt

Vacker i sin renhet och enkelhet är Akke Kumliens 10 000-kronorssedel från 1939. Den är gjord av vitt, handgjort finpapper med röda och blå säkerhetsfibrer. Baksidan är helt blank. Borta är klausulen med förbindelsen för riksbanken att inlösa sedeln med guldmynt. I vitstämpeln ses Gustav Vasa, i vattenstämpeln där ovanför Merkurius.

Mått: ca 120 x 210 mm. KMK. SKANNAD AV FÖRFATTAREN.

tryckta framsidan och helt tomma baksidan lätt medförde risker för förväxling. År 1958 togs därför en ny, mer svårkörtad 10 000-kronorssedel fram.

Året efter den vackra 10 000-kronorssedeln fick Akke Kumlien ett par nya uppdrag. Han skulle ta fram förslag till en ny femkronorssedel och en ny tiokronorssedel. Om den förstnämnda har Ian Wiséhn skrivit (SNT 2013:8) och att den inte alls blev av annat än som förlaga till Gustav V:s jubileumssedel 1948. Tiokronorssedeln däremot blev det mycket rabalder kring när den kom ut i cirkulation. Det var mest den tomma medaljongen som retade upp folk. Men även baksidan som man ansåg liknade en tapet. Grådaskig, oelegant, nödtidsbetonad och ofullkomlig var allmänhetens omdömen.

Hur Kumlien tog denna uppståndelse som hans verk orsakade kan man bara föreställa sig. Femman blev inte godkänd förrän i slutet av hans levnad (och det visste han ju inte 1940), 10 000-kronorssedeln förstod man tidigt att den var alltför lätt att förfalska och tian blev den mest utskällda sedeln i mannaminne.

Krig och kristider gjorde att toleransen var låg och man måste ta ut

sin desperation på något, vad som helst. Men på ett sätt var tian nog en mycket uppskattad sedel. För endast fantasin satte gränser för vad man kunde fylla den frestande tomma medaljongen med ...

Monica Golabiewski Lannby

Litteratur

Golabiewski Lannby, M.: *Poetiska sedlar*. 2008.

Lindgren, T.: *Riksbankens sedelhistoria 1668-1968*, s. 186-187. 1968.

Wallén, L.: *Sveriges sedlar*. 1984.

Wiséhn, I.: Akke Kumliens 5-kronorssedlar. SNT 2013:8, s. 182-183.

Akke Kumliens utskällda 10-kronorssedel från 1940. Mått: ca 70 x 120 mm.

FOTO: KMK.

Nyt eksemplar af hidtil unik 8 skilling 1535, Stockholm

Av Jakob Rye og Michael Märcher

Under Grevens Fejde 1534-1536 lod den svenske konge Gustav Vasa i Stockholm i 1535-1536 præge en række sølvmonter med årstal 1535 i Christian III's navn. Mønterne anvendtes ifølge T. G. Appelgren¹ til at betale tyske lejetropper i Skåne, som den svenske konge havde lejet for at støtte Christian III under krigen. De tyske tropper ønskede betaling i dansk mønt.

At disse mønter er udmøntet i Stockholm var længe ukendt blandt numismatikere. Først i 1918 påviste T. G. Appelgren², at mønterne bar mærkerne for stockholmske møntembedsmænd, for eksempel møntmester Anders Hansson. I Appelgrens³ værk fra 1933 er mønterne og baggrunden for udmøntningen yderligere beskrevet. Selvom der blev udmøntet hele 27 984 danske mark, er mønterne sjældne. Det er formentlig blandt andet derfor, at den eksisterende viden om dem er forholdsvis begrænset.

Galster⁴ katalogiserer 6 forskellige mønttyper fra denne udmøntning fordelt på 3 forskellige pålydender, nemlig: 1 mark (G. 246), 8 skilling (G. 247-248) og 4 skilling (G. 249-251). Opdelingen er på grund af mønternes sjældenhed baseret på et forholdsvis lavt antal eksemplarer, hvis vægt varierer betydeligt indenfor den enkelte type.

I den store nye møntskat fra Magleby på Møn⁵, der endnu ikke er færdigkonserveret og registreret, er der indtil videre to 4 skillinge på 3,12 og 3,68 g af typen G. 249 (fig. 1-2) – og måske flere Stockholmmønter, hvoraf der nu med Maglebyskatten kendes velbevarede eksemplarer med fundproveniensen. Maglebyskatten vil formentlig gøre os klogere på flere as-

1-2. De to nye eksemplarer af G. 249 i Maglebyskatten fra Møn.

3. Det nyopdukkede eksemplar af G. 247.

pekter vedrørende Stockholmmønterne. Mens vi afventer skattens konservering med videre, skal der her præsenteres et nyt eksemplar af en Stockholm 8 skilling.

8 skilling

8 skilling 1535 er ifølge G. Galster opdelt i to typer, G. 247 og G. 248. De har begge en diameter på cirka 30 mm. G. 248 viser på forsiden Christian III stående i fuld figur med ansigtet vendt mod højre og med udslået kappe. Bagsiden bærer årstallet (15)35 i omskriften, og våbenskjoldet, der er svagt indadbuget i siderne, er omgivet af forsiringer. Ligesom Galster ken-

der vi til tre eksemplarer af G. 248 på henholdsvis 5,13 g (KMMS6), 4,30 g (Stockholm⁷) og 3,75 g (L. E. Bruun⁸). Bemærk den store vægtspredning.

Galster kendte til ét eksemplar (i KMMS) af G. 247. Det viser også Christian III stående i fuld figur med ansigtet vendt mod højre, men med kappen mere ind til kroppen end ved G. 248. På bagsiden er våbenskjoldet med lige lodrette sider og flankeret af 15 og 35. Underkanten af våbenskjoldet er indadbuget. Vægten af dette eksemplar er 4,80 g.

I 2011 dukkede et nyt eksemplar af 8 skillingen G. 247 op. Det er perforeret, har stempelstilling 225° og ve-

Artikeln har tidigare publicerats i NNUM 2013:3 s. 74-75. Se även: ”Christian III:s Stockholmmønter 1535 i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling” i samma nummer.

jer 3,83 g (fig. 3). Det befinner sig nu i en jysk privatsamling efter at være erhvervet fra en svensker, der nogle år tidligere havde købt mønten som del af en samling fra en samler bosiddende i området omkring Axtorna i Halland. Der haves ingen yderligere proveniensoplysninger.

Der er anvendt samme forside-stempel til det nye eksemplar og eksemplaret i KMMS⁹. Til gengæld adskiller bagsiderne sig, på det nye eksemplar er våbenskjoldet lavere og de lodrette vejer indadbuget på midten. Desuden viser det nye eksemplar som nævnt kun 3,83 g. Den oprindelige vægt har været lidt højere, da mønten er slidt og perforeret. Alligevel vejer det mere end et halvt gram mindre end eksemplaret i KMMS på 4,80 g – men samtidig er vægtspredning dog mindre end ved de tre 8 skillinge (G. 248). Den lave vægt på nogle af 8 skillingerne (G. 247-248) inklusive den nye er påfaldende, vægtintervallerne går ind over vægtintervallet for 4 skillingen (G. 249). Derimod vejer 4 skillingen (G. 250-251) generelt mindre end G. 249.

Samtidig er der stor motivmæssig lighed mellem bagsiderne på hele serien (G. 246-251) – og diameteren på især G. 247-249 er nogenlunde den samme. Adskillelsen af G. 247-249 i 4 og 8 skillinge er ikke entydig – er G. 249 en 8 skilling? Problemstillingen er ikke ny, i flere samlingsfortegnelser/auktionskataloger stilles der spørgsmålstegn eller eksempelvis kaldes typen G. 249 for 8 skilling¹⁰. Metallegeringerne kender vi ikke. Måske vil en fornyet gennemgang af stempler, vægte med videre kaste lidt nyt lys over opdelingen i 4 og 8 skillinge. Det sidste ord er næppe sagt i den sag, og de nye eksemplarer i Maglebykatten vil bidrage dertil.

Noter

- ¹ T. G. Appelgren: Om mærken, hånstiftende på ämbets- och tjänstemän vid svenska myntverk, *Numismatiska meddelanden* nr. 21. Stockholm 1918, s. 47-76.
- ² Ibid.
- ³ T. G. Appelgren: *Gustav Vasas Mynt*. Stockholm 1933.
- ⁴ G. Galster: *Unionstidens udmøntninger*. København 1972.
- ⁵ Maglebykatten blev fundet i 2012 og i oktober samme år udstillet på Nationalmuseet. Det spektakulære fund medførte mere end 100 omtaler i ind- og udenlandske medier, se f.eks. pressemeddelelse fra juni 2012 og omtale af udstillingen i oktober 2012 på www.natmus.dk.
- ⁶ Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, København, erhvervede sit eksemplar i oktober 1880 for 70 kroner på auktionen over O. T. Thomsens samling, nr. 2772. Fortegnelse over afd. Kammeraad, fhv. Revisor i Nationalbanken Ove Theodor Thomsens efterladte Samling af Mønter fra Middelalderen og den nyere Tid, København 1880. KMMS købte i alt for 472,70 kroner på auktionen, næsten udelukkende udenlandske mønter og medaljer. Den dyreste mønt for KMMS var tilsyneladende den omtalte 8 skilling 1535. Blandt de 10 erhvervede danske (ifølge KMMS' Købsprotokol) mønter var de tre næstdyreste Nr. 2: Hardeknud, Hbg. 32 for 50 kr., nr. 46: Harald Hen, Hbg. 6 for 60 kr. Og nr. 3189: Christian IV, denning, H. 104 for 51 kr.
- ⁷ Kungl. Myntkabinetet – Sveriges Ekonomiska Museum, Stockholm, har sit eksemplar udstillet, inv.nr. 102 371:1. Det er modtaget som gave fra Ekströms stiftelse, og stammer fra Ahlströms auktion 1994 over Hedes samling, nr. 214.
- ⁸ L. E. Bruuns Mønt- og Medaille Samling, København 1928, nr. 4231. Heri fremgår det, at mønten stammer fra Bille-Brahesamlingen (se Jørgen Steen Jensen: Et ord er et ord ... (Bille-Brahe og L. E. Bruuns møntsamlinger), Nyt fra Nationalmuseet 105, 2004, 30), der havde den fra auktionen over C. J. Thomsens samling i 1871, Christian Jürgens Thomsens Nyere Mønter fra Danmark, Norge, Sverrig, Slesvig og Holsten samt Hans Samling af Numismatiske Bøger, København 1871, nr. 119.
- ⁹ Tak til Sven Aagaard for stempeludtegnning, der eliminerede eventuel tvivl.
- ¹⁰ F. eks. L. E. Bruun 1928, nr. 4232. Det er muligvis ganske velbegrunnet, da den tilsyneladende vejer hele 3,96 g.

FOTO: FÖRFATTARNA.

Lokala numismatiska föreningar och myntklubbar i SNF

Alingsås Numismatiska Förening

c/o Johansson
Roslagsgatan 27
441 57 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Gefle Myntklubb

www.geflemyntklubb.se/

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gwindor.net/gnf.htm

Halmstads Myntklubb

Öringe 111
312 91 Halmstad

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker Myntklubb

www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco

www.mksb.se

Myntsamlarklubben Goten

myntsamlarklubbengoten.com

Nola Myntklubb, Örnköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Samlarklubben Numis

c/o Normark
Linvägen 5
930 10 Lövånger

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb

[hem.passagen.se/
stockholms.myntklubb](http://hem.passagen.se/stockholms.myntklubb)

Strängnäs Myntklubb

myntintresse.blogspot.se

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

Rune Ekre 1924 – 2013

EN MÅNGSIDIG OCH GOD VÄN har lämnat oss. Till Runes många intressen hörde medeltidens arkeologi, historia och numismatik. I denna tidskrift skall vi mest uppehålla oss vid hans insatser inom det sistnämnda forskningsområdet, men först något om hans levnadsbana.

Rune Ekre föddes år 1924 i Habo socken i Västergötland och tog sin studentexamen år 1943 i Jönköping. Typiskt för svenska försvarsmakten var att han skickades till Sollefteå för att göra sin militärtjänst. Han skaffade sig sedan en dubbel kompetens. Han läste konsthistoria, historia, nordiska språk och litteraturhistoria vid Göteborgs universitet från 1944 till 1951, då han avlade sin examen. Men han hade också en förhoppning att bli konstnär och studerade för Tore Ahnoff och gick på Konsthögskolan i Göteborg. Han var en fin landskapsmålare och har också efterlämnat porträtt och prytt kyrkor och andra byggnader. Han undervisade också några år vid olika skolor, 1953-1961 vid realskolan i Lilla Edet och 1961-1968 vid Billströmska folkhögskolan på Tjörn.

Redan under sin tid som lärare blev Rune fascinerad av medeltidsarkeologin; med det ämnet kompletterade han sin examen i Lund 1962. Det var sådana intressen han odlade under sommarmånaderna på 1960-talet och det gällde undersökningar i det gamla Lödöse. Här fann han sin livsuppgift och den varade i trettio år – ja egentligen mera, eftersom han förblev ett stöd för det museum han varit med om att leda till sin pensionering 1989 och som ofta konsulterade honom.

Initiativet till inrättandet av museet togs av kommunen. När det ursprungliga Lödöse museum invigdes 1965 blev Rune dess förste chef. Samtidigt som han ordnade en lång rad tillfälliga utställningar var han verksam i de många grävningsschakten i

Självporträtt i olja av Rune Ekre, 2002.

FOTO: BO BJÖRKLUND.

Lödöse, vars historia blivit så mycket bättre känd efter hans insatser (se till exempel "Ny bild av medeltidens Lödöse" i *Göteborg förr och nu*, 1968). Han projekterade det nya museet som öppnade 1994 efter hans pensionering. Det sorterades nu under Stiftelsen Älvsborgs Länsmuseum. Efter länsreformen ingår det i Västarvet inom Västra Götaland.

Rune fick åtskilligt fler uppdrag utöver Lödöse och publicerade många uppsatser om Lödöse-fynd men också om kyrkor och borgar, främst i läns museets årsbok *Västgöta-Dal* men även på andra håll, flera i tyska tidskrifter. Så sent som förra året skrev han en blogg om de två kalenderstickorna från Lödöse – den första av dem hittade han själv vid sin första utgrävning.

I en minnesteckning i Svensk Numismatisk Tidskrift skall vi dock betona Runes bidrag till numismatiken. Det är redan 1963 som han gör sina första epokgörande fynd av avfall från mynttillverkning. Han kunde till sist presentera bevis för myntning i staden alltifrån Sverker den äldre cirka 1150 fram till 1360-talet. Många myntgrupper fick på så sätt sin tillkomstort fastställd. Detta framlade han inte bara i facktidskrifter utan också i bland annat *Medeltiden och*

arkeologin. Festskrift till Erik Cinthio ("Nya bidrag till Lödösemyntningens historia") och i *Populär Arkeologi* 1989 ("Mynttherre efterlyses") samt i *Västgöta-Dal* 1989/90 ("Om den medeltida myntningen i Lödöse"). År 1966 blev han medlem i Svenska Numismatiska Föreningen.

Vid sin bortgång var han sysselsatt med en bok i ämnet Lödösemyntning, om vilken vi båda många gånger talade med honom – uppmuntrande men inte tjugigt, hoppas vi. Vi ser fram emot att hans barn ser till att manuskriptet blir tryckt. Innan dess kan vi, förutom ovannämnda skrifter, också hänvisa till skriftserien *Medeltidsstaden*, där bandet om Lödöse (nr 21, 1980) var hans verk. Västergötlands Fornminnesförening dekorerade honom 1986 med sin förtjänstmedalj.

Med rätta promoverades Rune 1988 av Göteborgs universitet till fil. hedersdoktor vid den arkeologiska institutionen. Svenska Numismatiska Föreningen tilldelade honom år 1999 sin Elias Brenner-medalj för framstående forskning kring Lödöses betydelse för svensk medeltida mynthistoria och av Gunnar Holsts stiftelse för numismatik fick han dess medalj år 2001.

Rune var alltid generös med sin arbetskraft och höll otaliga föredrag, visningar och vandringar kring sevärdheter som en sann ideell folkbildare.

Sitt konstintresse släppte Rune aldrig. Han ställde ut offentligt vid många tillfällen. Bland dessa kan nämnas en i Göteborgs domkyrka, "Jesu lidandes historia enligt Johannes evangelium" år 2006. Den gav uttryck för hans fasta kristna tro. Vid sin bortgång hade han en tavla med kyrkligt motiv på sitt staffli.

Rune levde i ett långt och lyckligt äktenskap med sin Britta. Han älskade sina fyra barn och de var med rätta stolta över honom och besvarade hans kärlek.

Vi saknar honom mycket.

Bengt Holmén
Lars O. Lagerqvist

Nils J. Lindberg tilldelad Brenner-medaljen

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN beslöt hösten 2012 att tilldela Nils J. Lindberg¹, Helsingfors, ”SNF:s Elias Brenner-medalj för förtjänster inom numismatiken”². Styrelsens motivering lyder: ”för samlargärning och forskning kring bland annat svenskfinska polletter”³. Tillkännagivandet skedde i SNF:s årsberättelse⁴, medan överlämnandet av medalj och diplom av praktiska skäl skedde brevlades.

Lindberg är således den trettiojunde i ordningen att tilldelas denna hedersbetygelse. Han – som är finlandssvensk av börden – är dessutom den förste icke professionelle numismatikern från ”den östra rikshalvan”, som föräras medaljen⁵. Elias Brenner (1647-1717) – vanligen med epitetet den svenska numismatikens fader – var passande nog också född just i denna rikshalva, närmare bestämt i Storkyro⁶. Brenner är i dag mest känd för sin publicering av svenska mynt med träsnittsavbildningar och planscher i kopparsticksteknik i *The-saurus Nummorum Sveo-Gothicorum* [= Det är en skatt av svenskt mynt]. Ett banbrytande verk som utkom i en första och andra utgåva år 1691 respektive 1731.

I samband med SNF:s styrelsemöte och kombinerade konferensstudieresa till Helsingfors i slutet av augusti förra året yppade sig emellertid möjligheten för ett personligt besök hos Nils J. Lindberg. Strax efter lunch lördagen den 1 september lämnade undertecknad tillsammans med föreningens vice ordförande Roger Lind och dess sekreterare Ingemar Svenson övriga styrelsemedlemmar kvar hos Tuukka Talvio och Frida Ehrnsten vid myntbrickorna i den så kallade Antellska samlingen⁷.

Medan de fortsatte studiet av vasa-regenternas mynt tog vi tre en taxi till Brändö, en stadsdel utmed Finska

1. Nils J. Lindberg
med Brenner-medaljen på bröstet.
FOTO: FÖRFATTAREN.

viken öster om Helsingfors centrum. Vi anlände till ett tidstypiskt flerbostadshus från 1940-talet som herr och fru Lindberg numera bor i. Iklädd kavaj med Brenner-medaljen på bröstet hälsade en stolt Nils oss välkomna. Vi slog oss ned i vardagsrummet vid ett fantastiskt panoramafönster av jätteformat. Nils hade påpassligt tagit fram sitt exemplar av Elias Brennens ovan nämnda andrautgåva och lagt den på bordet. Där kom även snart fram både utsökta snittar och champagne. Det kändes högtidligt.

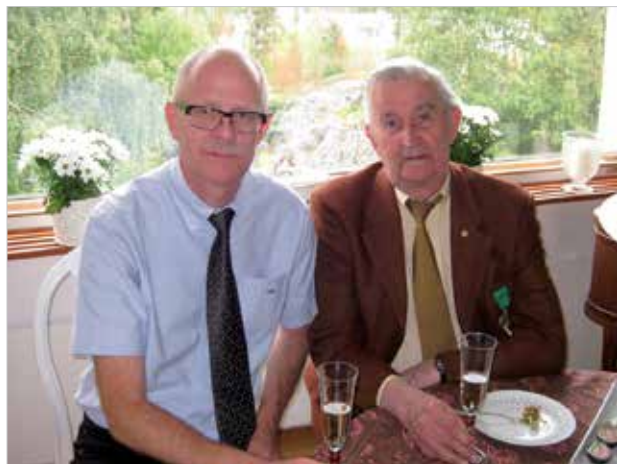
Efter att vi överlämnat en enkel gåva och sedvanliga artighetsfraser utväxlat gleder samtalen snabbt in på numismatiska väsentligheter, såsom vikten av ett mynts proveniens. Nils är hos samlarkollegerna känd för att alltid vara noga med myntens ”stamtavla”. Han har genom åren lagt åtskilliga mynt ur Sven Svenssons, Gunnar Ekströms, Bondes på Eriksberg med fleras samlingar till den egna samlingen. Personligen glömmer jag aldrig Nils uttryck ”varje samling har sitt flaggskepp”. Då, för kanske 10-15 år sedan, liksom än i dag är Nils flaggskepp Kristinas riksdaler 1633. Ett praktexemplar som stammar ur Carl Snoilskys, L. E. Bruuns (år 1878), Israël Berghmans (1914) och Gunnar Ekströms (1975) samlingar. Nils förvärvade myntet år 1994 vid en privat affär med storsamlaren Olle Algård (1925-2006). Vi konstaterade att denna favorit i Nils samling håller stängen mot exempelvis samlingens tidiga dalermynt från Gustav I:s regering. Nils sa, inte helt utan vår förvåning, att myntets proveniens är orsaken liksom den utsökta kvaliteten.

Andra mynt som ligger Nils varmt om hjärtat är naturligtvis de som är präglade i ”den östra rikshalvan” – det vill säga i Åbo. Svenskar från den ”västra rikshalvan” har vanligtvis icke gjort sig besvär när Nils och den gode

2. En delegation från SNF på besök hos Nils J. Lindberg i Helsingfors.
Från vänster Nils J. Lindberg, Ingemar Svenson,
Roger Lind och värd från kameran Nils fru Kristina.

FOTO: FÖRFATTAREN.

3. Brenner-medaljören Nils J. Lindberg och SNF:s ordförande Jan-Olof Björk.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

vännen Claus Selinheimo, Helsingfors, bespetsat sig på dylika mynt.

Ett annat ord signerat Nils J. Lindberg är ”ping-pong-numismatik”. Sådant ägnar man sig åt när man köper mynt till samlingen och ganska snart därefter avyttrar myntet i fråga. Kanske för snöd vinning. Nils är ingen ”ping-pong-numismatiker” i det att när han förvärvat ett mynt så behåller han det. Spekulanter göre sig icke be-

svär – ty han är en riktig storsamlare av den gamla stammen.

Tack till Ingemar Svenson för värdefulla synpunkter och kommentarer.

Jan-Olof Björk

Noter

¹ Nils J. Lindberg (f. 1926) blev år 1953 teknologie licentiat vid Helsingfors Tekniska högskola och har under många år och fram till pensioneringen 1988 arbetat för Finska pappersbruksföre-

ningen (Finnpap). Sedan många år hyser Nils ett stort intresse även för pappershistorien. År 1999 disputerade han för doktorsgraden med avhandlingen *Paper comes to the North: sources and trade routes of paper in the Baltic sea region 1350 – 1700: a study based on watermark research*. Nils har också hunnit med att vara ordförande för Finska Numismatiska Föreningen.

² SNF:s styrelsemöte den 25 augusti 2012, § 13.

³ Nils J. Lindbergs forskning kring svensk-finska polletter har mynnat ut i ett antal artiklar i fackpressen. Bland annat ”En kartläggning av brukspolletter i Finland”, vilken publicerades i *Rahojen parissa – Finska Numismatiska Föreningen 1914 – 2004*, Helsingfors 2004. Och i *Nordisk Pappershistorisk Tidskrift* 2004, nr 2, finns artikeln ”Svenska och finska pappersbruks lumpanskaffning och lumpolletter” införd.

⁴ Publicerad i SNT 2013:3, sid. 63 ff.

⁵ Jfr SNF:s hemsida och fliken ”Belöningar och stipendier”; http://numismatik.se/2om_oss/beloning-EliasBrenner.php

⁶ Se Lauri O. Th. Tudeer i ”Elias Brenner som numismatiker”. Särtryck ur *Finskt museum* 1917, Helsingfors 1917.

⁷ Läkaren och storsamlaren m.m. Herman Frithiof Antell (1847-1893), Helsingfors och Paris, förvärvade i början av 1880-talet A. W. Stiernstedts (1812-1880) berömda referenssamling. Antell testamenterade sin stora samling till ”Finlands folk” och den förvaras i dag i Finlands nationalmuseum, Helsingfors.

VÄLKOMMEN SOM MEDLEM I SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 2014!

Årsavgiften är 250 kronor, 125 för juniorer. Som medlem erhåller du:

- Svensk Numismatisk Tidskrift (SNT) som utkommer med åtta nummer per år.
- Gratis radannons i SNT (tre rader) att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.
- Numismatisk litteratur till rabatterat pris.
- Prenumeration på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (NNUM) till rabatterat pris.
- Rätt att bjuda på föreningens auktioner.
- Rätt att bjuda på auktioner anordnade av övriga medlemsföreningar i Nordisk Numismatisk Union.
- Gratis inträde till Kungl. Myntkabinettet – Sveriges Ekonomiska Museum.

Du är också välkommen till våra föreningskvällar! För aktuellt program se SNT samt: www.numismatik.se
Hos oss hittar du även ett av Nordens största specialbibliotek i ämnet numismatik.
På kansliet finns föreningens egna utgåvor i ämnet numismatik att köpa på plats.

Kansli och redaktion har öppet måndagar kl. 10.00 – 12.00 & 13.00 – 16.00.

Telefon: 08 – 667 5598

Adress: Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

REGISTER 2013

Artiklar och notiser

	Nr	Sid.
Bergroth, Tom C. Nytt kungligt jubileumsminnestecken	7	157
Björk, Jan-Olof Offerskål med plåtmynt från 1741 i Markaryds kyrka	5	104-105
Guldmynt ur Brenners samling?	7	149-151
SNF 140 år! – Några ord om vår verksamhet de senaste femton åren	8	172-177
Blomqvist, Joakim Vega-samling stulen (<i>Efterlysning av stulna medaljer</i>)	6	30
Bornestaf, Ulrika Zodiakmynt	8	183 + omslag
Carlberg, Dan Anders Stam 1954 – 2013 (<i>Personalia</i>) (☞ <i>Bernt Thelin, Hans Sundqvist</i>)	4	87
Castenhag, Lennart Märklig felgravering på Säter-öre (☞ <i>Anatoly Skripunov</i>)	3	61-62
Danell, Ulf Runmynt från 1100-talet efter gotländsk mynträkning	3	53-59 + omslag
Ekström, Curt Det gyllene skinnets [mynt]	2	28-30
SNF:s bibliotek	2	41
Traditionsenligt decembermöte i Uppsalaklubben (<i>Föreningar</i>)	2	42-43
Elfver, Frédéric Peter Berghaus 1919 – 2012 (☞ <i>Lars O. Lagerqvist, Brita Malmer</i>)	1	19
Ertzeid, Ottar Kristina-dukats (<i>Frågespalten</i>)	4	85
Oskildrats pommerskt besittningsmynt	5	113
Svenska mynt på utländska auktioner	7	158-159
Falkensson, Roland MISAB 7 (<i>Auktion</i>)	1	16-17
Golabiewski Lannby, Monica Två nya myntskatter från Helsingborg	1	12
Moder Svea och andra kvinnor på våra sedlar	1	21 + omslag
Cattune-sedel 1754	2	37
Wij järnverk i Ugglebo socken, Gästrikland, och dess polletter	3	60
<i>Den urgamla, härliga konungaborgen Årnäs i Västergötland</i> – och två märkliga medeltida kungamynt	4	77-78 + omslag
Samling vid pumpen – brunnsolletter	4	83

Artiklar och notiser

	Nr	Sid.
"Pukor, orgor och trompeter" hyllade vår förste Bernadotte vid kröningen i maj 1818	4	84-85
Moder Svea igen [sedlar]	5	112
Den mångsidige Agi Lindegren [sedlar]	5	115 + omslag
Brillor på 1700-talets spelpenningar	6	132-133 + omslag
Sedelförfalskare åter i farten	6	139
Sofia Magdalenas begravningsmedalj	7	151
VARSAMHET och DRISTIGHET – kortspelarens främsta egenskaper?	7	156
Från finurligt kortsystem till databas. Dokumentation av myntfynd	7	160-161
Skiftedaler till jul	8	177
Märkligt fynd i Gavleån – silverskrin fyllt med medaljer	8	181
Hjärta och lycka på spelpenningar	8	186
Gunnarsson, Bo		
Finslipning? Rapport från Saigon	2	35
Sigtunamynt i Lodejnoj Pole, 1878 – en återfunnen proveniens!	5	101-103
Hemmingsson, Bengt		
Numismatiska Meddelanden – några bibliografiska notiser	5	106-107
Svar: Gustav I Vasas ettören (<i>Frågespalten</i>)	8	188
Holmén, Bengt		
Gunnar Holsts stiftelse för numismatik – 2013 års medalj till David Hendin (<i>Personalia</i>)	2	37
Sjuttio minuter med Ulrika (<i>Föreningar</i>)	5	113
Karlsson, Ralf		
Oidentifierat objekt (<i>Frågespalten</i>)	5	105
Svar: Myntvikt (<i>Red.</i>)	6	140
Lagerqvist, Lars O.		
Nytt från falskmyntarverkstaden i Suceava (Suczawa) (<i>& Torbjörn Sundquist, Hans-Jürgen Ulonska</i>)	1	10-12
Peter Berghaus 1919 – 2012 (<i>& Frédéric Elfver, Brita Malmer</i>)	1	19
Auktion Hagander 4 – den sista	2	31-35 + omslag
Lie, Erik		
Myntets dag i Göteborg	8	187
Lindqvist, Björn		
Myntmässan i Borlänge för fjärde året	5	114
Malmer, Brita †		
Peter Berghaus 1919 – 2012 (<i>& Lars O. Lagerqvist, Frédéric Elfver</i>)	1	19
Min numismatiska verksamhet under femtio år	6	125-131
Nielsen, Preben		
Møntbørs på Frederiksberg	5	112
Olsson, Sven-Erik		
Ny medalj till minne av Julius Hagander (<i>& Magnus Wijk</i>)	4	91
Olstrup, Bertil		
Stockholms Myntklubb 40 år	7	162-163
Petersson, Caroline		
KRISEN - En resa i globaliseringens ruiner (<i>Ny utställning</i>)	7	155

Artiklar och notiser

Rundberg, Jonas

	Nr	Sid.
Intressanta bitecken på medeltida penning	2	36-37
Gustav Vasa-penning med årtalet 1564	4	79

Räf, Pelle

Konrektor Sandbergs efterlämnade myntsamling, Skara 1833	3	59
Stulet: "Litet Mynt Cabinette"	5	116

Sandström, Rolf

Ett trevligt samlarminne	5	107
En dekorerad soldats öde – och Drottningholmspenningen	6	134-135

Skripunov, Anatoly

Märklig felgravering på Säter-öre (<i>☞ Lennart Castenhag</i>)	3	61-62
--	---	-------

Stensgård, Werner

SNF:s årsmöte 2012 på Gripsholms slott	1	14-15
--	---	-------

Sundquist, Torbjörn

Nytt från falskmyntarverkstaden i Suceava (Suczawa) (<i>☞ Lars O. Lagerqvist, Hans-Jürgen Ulonska</i>)	1	10-12
--	---	-------

Sundqvist, Hans

Anders Stam 1954 – 2013 (<i>Personalia</i>) (<i>☞ Bernt Thelin, Dan Carlberg</i>)	4	87
---	---	----

Svenson, Ingemar

SNF:s julfest 5 december 2012 (<i>Föreningskvällar</i>)	1	20
1-ören från Karl IX:s tid (<i>Föreningskvällar</i>)	1	20
Myntutgivningen 2010-2013	5	103
Tre föreningskvällar (<i>Föreningar</i>)	5	110
Föredrag om provmynt på SNF den 29 maj 2013	5	111
SNF:s årsmöte 2013	6	137-139
Ett pragmatiskt guldförsök	7	154-155

Thelin, Bernt

Anders Stam 1954 – 2013 (<i>Personalia</i>) (<i>☞ Dan Carlberg, Hans Sundqvist</i>)	4	87
---	---	----

Ulonska, Hans-Jürgen

Nytt från falskmyntarverkstaden i Suceava (Suczawa) (<i>☞ Lars O. Lagerqvist, Torbjörn Sundquist</i>)	1	10-12
---	---	-------

Vårstad, Andreas

Orange tia (<i>Frågespalten</i>)	4	85
Svar (Red.)	5	105

Wettmark, Martin

Den förlorade ettöringen	8	185
--------------------------	---	-----

Wihlander, Johan

Gustav I Vasas ettören (<i>Frågespalten</i>)	8	188
Svar: (Bengt Hemmingsson)	8	188

Wijk, Magnus

Ny medalj till minne av Julius Hagander (<i>☞ Sven-Erik Olsson</i>)	4	91
Till er tjänst. Är mobiltelefonen att betrakta som betalningsmedel?	8	187

Artiklar och notiser

Nr Sid.

Winblad Jakobowski, Annie

Reserapport: FIDEM GLASGOW 2012 7 152-153

Wiséhn, Eva

Plastpolletter i mjölkhanteringen – NE Nilsson mjölkbutiker 1 13
Två jubilerande kompositörer – Wagner och Verdi [medaljer] 8 178-180

Wiséhn, Ian

Märken för lojala, troende och patriotiska 1 6-9
Hotellpolletter från Jönköping 1 9
Sedeltryckaren Brolings samling av säkerhetstryck och förlagor till sedlar. Gåva till Kungl. Myntkabinettet 2 38-39
Riksgäldskontorets räntebärande anvisningar 1915 3 62
LARS BIÖRN, EKESIÖ och KARL – namn på obestämda polletter i Kungl. Myntkabinettets samling 4 80-82
Léo Holmgrens skiljemynt från 1962 – utan *ovidkommande krusiduller* 4 86
Resechecken snart historia 5 108-109
Fem mycket enkla polletter från Bollnäs Järnvägshotell 6 136
Halvstop från Överums bryggeri [pollett] 7 163
Akke Kumliens 5-kronorssedlar 8 182-183

Utan angiven författare

"I vikingars spår" på Kungl. Myntkabinettet (*Ny utställning*) 1 12
Summa summarum. Liten räkneövning ... 1 15
Kopparkrona 1 16
Fet-Tisdag och nya bankosedlar 2 40
Skärtorsdag 1827 3 62
Det besvärliga dricksvattnet (*Pressklipp 1844*) 4 83
Lars O. Lagerqvist hedersledamot (*Personalia*) 4 90
Specialprägling på 1-kronan 2013 (*Nytt om mynt*) 4 90
Svar: Myntvikt (*Frågespalten*) 6 140

NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER – BOKTIPS

Cook, B.: *Angels & Ducats. Shakespeare's money & medals*. 2012. (Monica Golabiewski Lannby) 4 89
Holmgren, R.: Betalat har vi alltid gjort men våra utgrävningar saknar pengar. *Populär Arkeologi* 2013:1. (Monica Golabiewski Lannby) 4 89
Sandström, R.: *Romarna och deras mynt*. 2013. (Curt Ekström) 8 184-185
Timmermansorden 250 år 1761-2011. 2011. (Magnus Wijk) 2 40-41
Wiséhn, E.: *Images of Linnæus – Medals, Coins and Banknotes*. 2011. (Bo Svensén) 1 18

Några reflektioner kring myntmässan i Lund

SISTA HELGEN I SEPTEMBER var det åter dags för den traditionella myntmässan i Lund. Denna höstens motsvarighet till vårens klassiska Frimynt i Helsingborg arrangeras av Sveriges Mynthandlares Förening (SMF)¹ sedan ett drygt tiotal år.

Mässan drar besökare från hela södra Sverige inklusive Danmark och denna lördag bjöd på alldeles utmärkt resväder i ett soligt sydsvenskt landskap, som just börjat få sin kulörta höstskrud.

Väl framme i den skånska lärodomsmetropolen gäller det att ta sikte på Clemenstorget för att där angöra Hotell Lundia via ett underjordiskt parkeringshus. Därifrån tar man sig lätt upp till hotellets mässlokal med hiss. Mässans tillgänglighet får alltså högsta betyg. Mässansvarige Johan Melin välkomnar besökarna och tar upp den symboliska entréavgiften på 20 kronor – enligt uppgift för att ”täckna omkostnaderna för lokalen”.

Ungefär etthundra samlare på jakt efter den åtrådda klenoden prioriterade numismatiken framför till exempel höstarbeten i den egna trädgården, vilket enligt Johan får anses vara godkänt. Efter cirka tio år som ansvarig och utställande handlare med firma J. Melin Mynt bör han ju veta. På andra sidan utställningsbordet stod tio mynthandlare anslutna till SMF samt Svenska Numismatiska Föreningens helägda auktionsbolag Myntauktioner i Sverige AB², eller Misab som det populärt brukar kallas samlare emellan.

Handlarna med hemvist i såväl den skånska regionen som i Karlskrona, Göteborg, Stockholm och Örnsköldsvik var unisont nöjda med dagens kommers. Jag passade på att ta ett längre samtal med Georges Tamakopoulos med firman Tamco Numismatics. Georges berättade att han hittills i år, till slutet av september, avverkat hela 65 000 mil på resande fot.

1. Vy över mässlokalen i Lund.

Sträckan motsvarar hela sexton varv runt jorden! Att den stockholmsbaseerade firman har världen som arbetsfält är verkligen ett ”understatement”. Grovt sett gör han försäljningsresor i Europa och i Nordamerika, medan inköpen sker i den övriga världen. Enligt Georges har det tillkommit många internationella intressenter med starka ekonomiska muskler, som också efterfrågar svenskt material. Dessa herrar – det är nämligen bara herrar – köper gärna historiskt intressanta, högkvalitativa och sällsynta mynt som naturligtvis också kostar mycket pengar. Sådana mynt är lätt-sålda enligt Georges.

Annat tankeväckande som kom fram under vårt samtal var hur viktig ett mynts proveniens är, det vill säga uppgifter om tidigare ägare. Ett mynt ur till exempel Sven Svenssons³, Gunnar Ekströms⁴ eller Anders Fröselles⁵ samlingar och som finns avbildat i någon av auktionskatalogerna betingar generellt sett cirka 10-30% högre pris än ett motsvarande mynt utan proveniens.

Detta har naturligtvis till största delen att göra med de internationellt så vanliga ”kopiorna”. Ett bättre ord för detta numismatikens otyg är förfalskningar, vilka släpps ut på samlarmarknaden i ett enda syfte, nämligen att lura mindre vetande samlare

på pengar. Förfalskningarna skapar osäkerhet och en marknad präglad av osäkerhet är en marknad med sjunkande priser och med sjunkande priser följer sannolikt färre samlare, färre som intresserar sig för numismatiken etc.

Svenska Numismatiska Föreningen arbetar målmedvetet och långsiktigt med dessa viktiga frågor. Som exempel kan nämnas att en reviderad policy mot falska mynt är under arbete och att vi håller på att bygga upp en bild databas med beskrivande texter över dessa försätliga föremål. Besök gärna föreningens hemsida som fort-löpande uppdateras.⁶

Efter dessa allvarsord – ack så viktiga för numismatiken såväl i dag som i morgon – återgår jag till rapporteringen från mässan. De flesta i dag verksamma svenska mynthandlare startade sin verksamhet under 1970- eller början av 1980-talet. Det är därför mycket glädjande när nyetablering sker.

Under senare år har Sveriges Mynthandlares Förening utökats med en ny firma. Det skedde år 2011 genom Nilssons Mynthandel i Husum, Örnsköldsvik. På mässan i Lund hade Mattias Nilsson, vilken förmodligen är landets yngste registrerade mynthandlare, utställningsbord jämte Lunds Mynthandel med Siv och Gun-

nar Jönsson. Deras rörelse slog upp portarna redan den 1 februari 1973, vilket innebär att mynthandeln firar 40-årsjubileum i år. Artikelförfattaren minns studietiden i Lund kring 1980 och besöken i affären på Klostergatan. På den tiden arbetade Siv i butiken, medan Gunnar var anställd som ingenjör på Alfa Laval tillsammans med bland annat nestorn Sten Törn-gren. Att de många besöken hos den tidens mynthandlare i Lund/Malmö satte sina spår i studieresultaten behöver kanske inte påpekas ...

En sak som slog mig, och som mässansvarige Johan Melin var särskilt glad för, var det breda utbudet under mässan. Den intresserade kunde förutom svenska mynt och sedlar botanisera bland såväl utländska mynt, antika mynt och polletter som primitiva betalningsmedel och de på senare år allt populärare medaljerna. En mynthandel som hade och fortfarande har ett brett utbud är Ticalen mynthandel. Under mässan fanns den klassiska göteborgsfirman representerad genom föreståndaren Stefan Jonasson. Undertecknad har många trevliga minnen från tiden då Paul Levin ägde firman, vilken han för övrigt karaktäriserade som en "social inrättning", och är mycket glad för att den lever vidare efter Pauls frånfalle år 2007.

Till mässans utbudna toppnummer bör nämnas bland annat Johan III:s ½ daler 1574 (SM 34) och Karl IX:s 20 mark 1611 (SM 31a). Men myntet som attraherade det tillresta äkta paret var av lägre valör och av den svenska myntmetallen framför andra; koppar. Närmare bestämt ett vackert exemplar av Karl XI:s anse-nliga 1 öre sm. Affären gjordes upp med Peter Österlund, innehavare av J. Pedersen Mynthandel (för övrigt Skandinaviens äldsta) och på färden hem till Småland fick de sällskap av valörens mest sällsynta variant – den från 1673 med lilja och enkel kron-båge på åtsidan (SM 345d).

Numismatisk litteratur kan vara av typen nyttolitteratur och/eller referenslitteratur men också utgöra ett alldeles eget samlarområde. Böcker

2. Göran Mattsson med firman Pecunia m.m. HB i samspråk med en intresserad kund.

3. Mattias Nilsson som startade firman Nilssons Mynt år 2011 poserar tillsammans med Gunnar Jönsson, innehavare av 40-årsjubilerande Lunds Mynthandel.

4. Celebert besök från Danmark genom Dansk Numismatisk Forenings formand Preben Nielsen samt Skånes Numismatiska Förenings förre ordförande Allan Hansson.

av båda kategorierna fanns representerade på mässan. En bok om de antika romerska mynten – tryckt på svenska – salufördes samtidigt. Det handlar om Rolf Sandströms alldeles nyutkomna *Romarna och deras mynt*. Att boken är efterlängtd märktes inte minst av att de medtagna exemplaren snabbt sålde slut och många fick gå hem tomhänta.

Samtliga mynthandlare sade sig vara nöjda med dagens kommers. Att besökarna skulle vara annat än nöjda är ställt utom allt tvivel. Nöjdast av alla var nog ändå specialsamlaren av kopparmynt som samma dags morgon tagit tåget från Linköping 07:59. I Lund "fyndade" han en 1 öre km 1720 Fredrik I med slät rand och 13:25 satte han sig åter igen på tåget för att påbörja den precis lika långa returresan mot Östergötland. En verklig entusiast!

FOTO: FÖRFATTAREN.

Jan-Olof Björk

Noter

- ¹ Sveriges Mynthandlars Förening bildades 1973 och har i skrivande stund 21 medlemsföretag. Föreningens ordförande heter Christian Hamrin och hans kontaktuppgifter finns på hemsidan: www.mynt.nu/smf/mynthandlare.asp
- ² Bolaget startade verksamheten 2009 och arrangerar årligen två offentliga auktioner. Under Dan Carlbergs ledning har bolaget hittills arrangerat nio auktioner. Auktionskatalogerna och övrig info finns på hemsidan: www.myntauktioner.se
- ³ Sven Svensson (1855-1928) testamenterade sin enorma myntsamling till Svenska Numismatiska Föreningen. Alltsedan permutationen 1963 har föremål sålts, dels på Hirsch auktion 1 och 2 åren 1966 respektive 1970, dels på en rad av föreningens interna auktioner. Lästips: *Samlaren Sven Svensson. Alla dessa mynt*. Stockholm 2005.
- ⁴ Gunnar Ekström (1883-1969) ägde en mycket stor och värdefull samling svenska mynt inklusive de svenska besittningarna. B. Ahlström Mynthandel sålde samlingen på åtta auktioner mellan 1975 och 1987.
- ⁵ Anders Frösell (1945-2008) samlade svenska mynt och hopbragte bland annat en fantastisk medeltidsamling som Myntauktioner i Sverige AB fick förtroendet att sälja. Jämför auktionskatalog 1, september 2009.
- ⁶ Se: <http://numismatik.se/2falska/> med underflikar.

Medalj över Julius Hagander utförd av Annie Winblad Jakubowski 2013. Diameter 45 mm. Silver. FOTO: MAGNUS WIJK.

SNF:s medalj över Julius Hagander

Förra året – i SNT 2013:4 s. 91 – berättade vi om SNF:s avsikt att ge ut en medalj till minne av föreningens förra ordförande Julius Hagander (1925–2008). Medaljen är nu färdig och vi vill med denna notis redogöra för det slutliga resultatet.

Medaljens åtsida visar Julius Hagander *en face*, medan en tudelad omgivande text: * SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN * JULIUS HAGANDER ORDFÖRANDE 2002 – 2008. Konstnärssignatur till vänster: A W J.

Medaljens fränsida upptas av Föreningens medlemsnål, omsluten av en eklövskrans. Medaljens rand har stämplar för tillverkare SPORR[ONG],

silverhalt 925 (tusendelar) samt präglingsortens Ekenäs i Finland stadsvapen. Denna symbol är en knottek med fem "röda" ekollon i toppen. Dessutom är årsbokstaven M9 (2013) inslagen i randen.

För det konstnärliga utförandet anlätades konstnären Annie Winblad Jakubowski och präglingen utfördes av Sporrang AB, som numera har sin tillverkning förlagd enbart till Finland och Estland. Medaljen är utförd i silver, 925/1000, med en diameter av 45 mm och en vikt av cirka 58,5 gram. Upplagan är präglad i 23 exemplar och den försålde genom subscription fram till den 30 maj 2013.

Sven-Erik Olsson
Magnus Wijk

Kungl. Myntkabinettet

har goda konferensmöjligheter

kontakta:
konferens.butik@myntkabinettet.se

Slottsbacken 6
Gamla Stan – Stockholm
Tel.: 08 – 5195 5304

AUKTIONER & MÄSSOR

1/3 Numismatiska klubben i Uppsala, medaljauktion

14-15/3 MISAB, Stockholm, myntauktion

29/3 Falu-Borlänge Myntklubb, Borlänge, myntmässa

29/3 Göteborgs Numismatiska Förening, myntmässa

26/4 FriMynt, Helsingborg

10/5 Myntkompaniet, Stockholm, myntauktion

Bo Svensén: Svenska Akademiens jetonger och medaljer. Svenska Akademien. Stockholm 2013, 113 s., ill.

ÅR 2010 VAR ETT MÄRKESÅR i den svenska medaljlitteraturens historia. Då utkom två mycket efterlängtrade kataloger, en över Kungliga Vetenskapsakademiens medaljer¹ och en över Svenska Akademiens². Med dessa båda volymer fick vi plötsligt tillgång till två av de viktigaste serierna av personmedaljer som utgivits av svenska akademier.³ Därigenom har vi fått en samlad bild av de båda akademiernas utgivning med ytterst noggranna beskrivningar av bakgrunden till medaljutgivningen, information om de avbildade personerna och konstnärerna samt – inte minst – auktoritativa översättningar av de många latinska inskriptionerna.

Bara tre år senare har nu Bo Svensén återkommit med en ny bok, denna gång om Svenska Akademiens jetonger och medaljer.⁴ Den förra behandlade Svenska Akademiens utgivning av de årliga minnespenningarna och den nya boken – jag citerar ur förordet – "... tar sikte på Akademiens övriga medaljutgivning – sammanträdesjetonger samt pris-, jubileums- och hyllningsmedaljer – och utgör därmed ett komplement till boken om minnespenningarna."

Låt mig säga från början att detta är en mycket smakfull bok, elegant och lärt skriven, med värdad formgivning och – såvitt jag kunnat se – alldeles fri från korrekturel. Den är illustrerad med – som vanligt – utmärkta foton i färg av Gabriel Hildebrand och material hämtat från Svenska Akademiens och Vitterhetsakademiens (ATA) arkiv.

I första delen av Inledningen skildrar Svensén Gustav III:s tankar om hur sammanträdesjetongerna skulle fördelas. Efter förebild från Franska akademien skulle de närvarande ledamöterna erhålla en jetong var – till varje sammanträde skulle finnas 18 jetonger. Den skulle dock endast tilldelas de ledamöter som kommit i tid till mötet: "Kl: half till Fem, när Academiens Ur slår, Som är lika stältd med Tornuret i närmaste Kyrka, [...] böra these Iettoner fördelas emellan the närvarande Ledamöter:[...].". Om någon kom senare och deltog i mötet erhöll han ändå inte någon jetong.

Även om dessa jetonger i silver till en början hade ett icke föraktligt värde som ekonomiskt tillskott för de mindre bemedlade ledamöterna, blev de så småningom av mindre ekonomisk betydelse och delas i dag ut närmast av respekt för traditionen.

Med jubileumsmedaljer avses de medaljer som Akademien utgav vart femtionde år till minne av stiftandet 1786; 1836, 1886, 1936 och senast 1986. Av hyllningsmedaljerna har två ägnats Oskar II, en en privatperson, nämligen akademiledamoten Anders Österling och tre har slutligen givits ut tillsammans med andra akademier till Gustav V, Gustav VI Adolf och till Henrik Schück.

Det längsta avsnittet i boken behandlar prismedaljerna, där den mest kända ju är Nobelmedaljen, vars tillkomsthistoria ges en utförlig behandling. Återigen efter förebild från Franska akademien beslöt Gustav III att 'Stora prismedaljer' skulle ges till segrarna och som 'Mindre prismedaljer' till de näst bästa och ibland också för 'uppmuntran' vid tävlingar i Vältalighet och i Skaldekonst. Medaljernas växlande utformning genom åren redovisas. Ibland förekom att tävlande författare som inte kom i fråga för första priset undanbad sig att bli belönade med de mindre prismedaljerna.

Boken avslutas med en Résumé på franska, en Summary på engelska, en förteckning över använd Litteratur, ett Register över inskrifter, vilket hänvisar till respektive medaljs nummer i katalogen och där översättning ges av de latinska inskrifterna, vidare en

hänvisning till citerade latinska författare, en förteckning över konstnärer och medaljgravörer med årtal samt slutligen uppgift om de personer som avbildats på medaljerna, allt med hänvisning till medaljnummer i katalogen.

När hyllningsmedaljen till Konung Gustav VI Adolfs 90-årsdag (utförd av Peter Linde) överlämnades till kungen höll Svenska Akademiens dåvarande ständige sekreterare ett tal ur vilket Svensén återger ett utdrag. Jag citerar gärna några rader ur detta tal:⁵

"... Dessbättre förhåller det sig anorlunda. Det gamla talesättet talar envist sanning. Det säger inte att kunskap ger makt eller att den som griper makten har kunskap. Det säger att vanmakt bottenar i okunnighet och okunnighet leder till vanmakt. Faran är inte att vetandet har gått för långt utan att det inte har nått långt nog. Det måste tränga vidare, både mot grund och kärna och utåt, till dem som borde veta bättre. Det är vår enda väg."

Detta citat må tjäna som exempel på hur författaren med lätt hand och med väl valda exempel ur arkiven åstadkommit en både charmerande och intresseväckande inblick i de tankar och stadgar som legat till grund för utdelning och utformning av Svenska Akademiens medaljer.

Harald Nilsson

Noter

- Bergström, C. (red.): *För efterkommande. Kungl. Vetenskapsakademiens medaljer 1747–2007*. Stockholm 2010. Se recension i SNT 2011:3 av Kjell Danell.
- Svensén, B.: *Årens och minnets valuta. Svenska Akademiens minnespenningar 1786–2009*. Stockholm 2010. Se recension i SNT 2010:8 av Martin Johansson.
- För exempel på en liknande katalog från vårt grannland Norge, se nu Reichelt, Y.: *Det Kongelige Norske Videnskabs Selskabs medaljer*. Trondheim 2013 (rec. J.S.Jensen i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 2013:4 s. 123–124.)
- Svensén, B.: *Svenska Akademiens jetonger och medaljer*. Svenska Akademien. Stockholm 2013. 113 s., ill.
- Svensén, s. 101 n.4: "Cit. Efter Rasmusson (s. 45.f.), som återger talet in extenso efter Vitterhetsakademiens protokoll." [Rasmusson, Nils Ludvig (1992), *Medaljer och jetonger slagna av Kungl. Vitterhetsakademien och Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien 1753–1986*. Text och notapparater reviderade och med komplettering för åren 1953–1991 av Lars O. Lagerqvist. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.].

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

NORDISK NUMISMATISK UNION blev grundlagt i 1935 som forum for samarbejde mellem møntsamlerforeninger og møntkabinetter i de nordiske lande. Medlemmer var fra starten Dansk Numismatisk Forening, Norsk Numismatisk Forening, Skånes Numismatiske Förening, Suomen Numismaattinen Yhdistys/Numismatiske Föreningen i Finland, Svenska Numismatiske Föreningen samt møntkabinetterne i Helsingfors, København, Stockholm og Oslo. Kort efter indtrådte også den nystiftede Numismatiske Föreningen i Åbo, og siden er Føroya Myntsavnarafelag, Myntsafnarafelag Íslands, samt kabinettet i Reykjavík og Numismatiske Forskningsgruppen ved Stockholms Universitet kommet med. Således er alle nordiske lande og autonome områder på nær Grønland repræsenterede.

Lige fra begyndelsen udgjorde tidskriftet *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* (NNUM) et vigtigt organ for kontakt mellem medlemmerne i unionen. Bladet skulle indeholde "mindst en kort populær artikel, korte litteraturanmeldelser, notiser, foreningsmeddelelser og auktionslister". I dag er ambitionen at præsentere numismatiske forskningsresultater af nordisk interesse og samlerrelevant stof, gerne i én og samme artikel. Derudover bringes boganmeldelser og nyheder om arrangementer, personalia samt om mønt-, seddel- og medaljeudgivelser. Foreningsmeddel-

elser og lignende finder derimod i dag mere naturligt plads i de blade, som hver forening i mellemtiden har startet på nationalt plan.

Antallet af numre pr år har varieret en del i tidens løb. Til tider har der været helt oppe på ti numre årligt. Den store stigning i portoomkostningerne ved forsendelse af bladet været udslagsgivende for, at vi fra 2002 kun udgiver fire numre om året. Hvert enkelt nummer er til gengæld blevet tykkere end tidligere. Lay-outet er blevet ændret flere gange i bladets levetid. Det har dog gennemgående været klassisk og i sort/hvid. Ved Unionsmødet i København i juni 2010 var der et stort ønske om fornyelse og farver. Takket være en konstruktiv proces med involvering

af mange af unionens medlemmer kunne vi med årgang 2012 præsentere et moderniseret blad, som vi har fået meget ros for fra mange sider. En positiv bi-effekt af processen var et fornyet engagement i bladet, som har givet sig udslag i indsendelse af et stigende antal manuskripter fra alle de nordiske lande. Den geografiske balance i stoffet er således til vores store tilfredshed blevet mere ligelig, hvilket jo er vigtigt i et fællesnordisk blad.

Unionsmødet er Nordisk Numismatisk Unions øverste myndighed. Det afholdes hvert tredje år og går på skift mellem de nordiske lande. Unionsmødet vælger ved hvert møde en hovedredaktør for NNUM, der indtil næste møde skal stå for den daglige redigering af bladet. Siden 2003 har man vist mig den tillid at betro mig posten. Næste møde er i Helsingfors i maj 2014.

Som medlem af Svenska Numismatiske Föreningen kan man tegne abonnement på NNUM på: info@numismatik.se*. Herved sparer man de dyre portoomkostninger ved forsendelse fra redaktionen i Danmark samt udgifterne til bankoverførsel af betalingen af abonnementet. Ikke-medlemmer kan tegne abonnement ved henvendelse til regnskabsfører John Lind på: johnlind59@gmail.com.

Jens Christian Moesgaard

* På info@numismatik.se kan du også bestå ett provnummer av NNUM.

Stöd medaljkonsten

Bli medlem i FIDEM

www.fidem-medals.org

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Arsenalsgatan 6 • Box 7377 • 103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10 • Fax 08-611 32 95

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**

Lagerlista över svenska personmedaljer och numismatisk litteratur

www.nordlindsmynt.se

Med ångslup från Örebro – var resan betald med pollett eller biljett?

Ångslupen "Hemfärden" vid Ekenäs brygga 1905. Ur Fredell 1982.

EN AV DE VIKTIGASTE kommunala frågorna i Örebro mot slutet av 1800-talet var Örebro kanals uppdragande till stadens centrum. Hamnen låg tidigare i Skebäck, vid stadens östra del. För att förbättra sjökommunikationerna ville stadens styrande synkronisera arbetet till den stora sänkningen av sjön Hjälmararen åren 1887-1888. Arbetena med kanalen påbörjades våren 1886 och innebar bland annat byggandet av en sluss vid Skebäck. Kanalen invigdes den 24 september 1888.

På kanalen och på Storhjälmaren färdades ångslupar som hörde till Örebro Ångslups-Aktiebolag. Detta bildades 1896 och fanns kvar till 1931. Bolaget hade ångsluparna "Björksundet" och "Hemfärden" samt ångfartyget "Östernerike". Förutom persontrafik fraktade Örebro Ångslups AB även fisk, kräfter, jordbruks- och mejeriprodukter till Örebro. Från staden levererades specier, bryggerivaror, maskindelar och annat till de olika hamnarna som anlöttes.

Biljett eller papperspollett?

För resande på ångsluparna gällde det förstås att betala för färden. Hur detta gick till är mer osäkert. Kunde man köpa polletter för att därigenom i längden förbilliga resorna eller köpte resenären helt enkelt en biljett?

Här intill avbildas tre ljusa pappersplappar, som anger bolagets namn

och en valörsiffra eller priset för resan: 10, 40 respektive 60 öre – allt inom en dekorerad ram. I nedre högra hörnet finns ett nummer. Måtten är cirka 172x95, 165x95 respektive 180x95 mm.

Författaren till denna korta artikel upplever att det ibland finns en svårighet att avgöra skillnaden mellan en biljett och en papperspollett. Detta är särskilt svårt när det gäller kommunikationer och papperspolletter.

Ännu en gång efterlyses uppgifter från SNT:s läsare. Vem vet något om de avbildade biljetterna alternativt papperspolletterna?

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Litteratur

Fredell, H.: *Hjulångare och andra fartyg på Hjälmararen*. 1982.

IW

Pressklipp

Tre miljarder ogiltiga kronor kvar

VID ÅRSSKIFTET blev 50- och 1000-kronorssedlar utan metallremsa ogiltiga att betala med. Men av totalt 14 miljarder kronor fattas fortfarande 3 miljarder som ännu inte lösts in.

Fram till den sista februari är det möjligt att lämna in ogiltiga sedlar på banken.

Därefter löser Riksbanken – som man gör med alla gamla sedlar oavsett ålder – in pengarna mot en avgift på 100 kronor. Man kan då behöva uppge hur man fått sedlarna.

TT, 8 januari 2014

2-öre 1626 omvandlad till 1-öre 1625!

Gustav II Adolfs kopparklippingar producerades vid myntverken i Säter och Nyköping på 1620-talet. Till en början var de hammarpräglade (i Säter från 1624) och senare (i både Säter och Nyköping från 1625) gick man över till att även prägla i valsverk. Klippingarna är Sveriges första kopparmynt.

1-öret 1625

Här ska vi titta närmare på en ettöring från Nyköping. *Se fig 1.* Den är hammarpräglad 1625 (Ottosson typ 20). Frånsidan ser väl i stort sett ut som den brukar göra på hammarpräglade klippingar, det vill säga myntbilden är något vriden. Men till vänster ser det ut som om det finns rester av en ram – och den är korrekt orienterad trots att myntbilden i övrigt är vriden. Detta är märkligt.

Åtsidan däremot är exceptionell. Här finns rester av en korrekt orienterad ram både upptill och till höger, medan myntbilden i övrigt är vriden. Här finns dessutom rester av en krona – från 2 öre 1626 – det vill säga från ett senare år än vad präglingen i övrigt antyder. Hur kan det vara möjligt? Vi ska göra ett försök att reda ut hur det hänger ihop.

2-öret 1626

En valsverkspräglad 2-öring från Nyköping 1626 har sannolikt utsatts för överprägling. Detta borde ha skett 1626, men för att prägla om myntet måste hammartekniken användas. Det går ju inte att överpräglade ett enstaka mynt med valsverksteknik. Eftersom någon hammare med årtalet 1626 inte fanns, fick det duga med en från 1625.

Det är en sak som förbryllar. Tvåöringarna brukar vara större än ettöringarna, men här är ettöringen inte överdrivet stor. Men tittar vi närmare på kanten, ser vi att myntet faktiskt har klippts ned för att ge myntet rätt mått. Detta förklarar varför ramen

1. 1 öre 1625.
Ref: Ottosson, typ 20.

2. 2 öre 1626 (med årtalet knappt tydligt på grund av svag prägling).
Ref: Ottosson, typ 24b.

endast syns upptill och till höger på åtsidan. Det förklarar också varför 2-öringens krona inte är centrerad i höjddet i förhållande till ramen.

Fig. 2 visar hur en valsverkspräglad 2-öring från Nyköping 1626 ser ut.

Varför har en tvåöring 1626 omvandlats till en ettöring 1625?

Vår gissning är att den aktuella 2-öringen blivit så svagpräglad på frånsidan att det inte ens fanns ett spår av valören. Det som styrker den teorin är att frånsidan inte har några rester av 2-öringens bildmotiv förutom en bit av ramen.

Enligt myntordningen 1625 skulle 1-öringarna ha måtten 36x38 mm och väga 28,3 gram. Men det blev en

viss spridning för mått och vikt hos dessa mynt. Vissa exemplar föll långt utanför ramarna. I det aktuella fallet klipptes i alla fall 2-öringen ned för att anpassas någorlunda till 1-öringens vikt.

FOTO: FÖRFATTARNA.

Lennart Castenhag
Anatoly Skripunov

Referens

Ottosson, U.: *Antikörens myntauktion nr 16, 1995.* (Standardverket för Ottossons typindelning av kopparklippingar från Gustav II Adolf.)

Köpes

Daler 1534-1653 av god kvalitet.
Lars Lindgren
lars.lindgren.france@hotmail.com

Bli medlem i
**SVENSKA
NUMISMATISKA FÖRENINGEN**

Stiftad 1873

Arsavgiften är 250 kr.
Som medlem får Du SNT automatiskt!

Du kan också prenumerera på SNT
för endast 200 kr per år.
info@numismatik.se

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19 507
S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)
☎ + fax 08-673 34 23

*Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar,
militaria och nålmärken, medaljer*

Öppet: vardagar 11-17, fredag 11-15

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 20 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

ANTIKBODEN

Kanikgatan 3
222 29 Lund
Tel. 046-12 99 00
per_flodberg@hotmail.com

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-13 94 84
besour@telia.com - www.besour.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08-732 66 86, 070 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

H & J:S NUMISMATIK HB

Jimmy Häggqvist
Box 43
310 20 Knäred
jimmy@collectia.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 11
371 35 Karlskrona
Tel. 0455-813 73
lennart@mynt.nu - www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14
Box 98
503 06 Borås
Tel. 033-41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel./fax 046-14 43 69
siv-gunnar@swipnet.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
370 24 Nätraby
Tel. 0455-155 99

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel./fax 0155-28 63 25
corona-coin@swipnet.se
http://home.swipnet.se/corona_coin

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96, Box 19 507
104 32 Stockholm
Tel./fax 08-673 34 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46,
Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61, fax 08-661 62 13
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NUMIKON

Stefan Jonasson/Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

PECUNIA MM HB

Farinvägen 8
245 33 Staffanstorp
Tel./fax 046-25 21 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30
Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel./fax 042-12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6
Box 16 390
103 27 Stockholm
Tel. 08-411 50 81, fax 08-411 52 23
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel./fax 031-13 50 88
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STRANDBERGS MYNTHANDEL & AKTIESAMLAREN AB

Arsenalsgatan 6
Box 7377
103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10, 611 58 20
Fax 08-611 32 95
info@aktiesamlaren-bjb.se
www.aktiesamlaren.se
www.strandbergs-mynt.se

TAMCO NUMISMATICS

Box 6235
102 35 Stockholm
Tel. 070 631 58 09
tamco.num@telia.com

TICALEN MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel./fax 031-20 81 11
ticalen@gmail.com

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Vasagatan 42
Box 490
101 29 Stockholm
Tel. 08-411 08 07, fax 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08-732 66 86 • 070 212 64 55

www.mynt.nu/smf/

Numismatiska Föreningen i Finland SNY – Suomen Numismaattinen Yhdistys Jubileumsåret 2014

I år firar Numismatiska Föreningen i Finland 100-årsjubileum.
Under jubileumsåret kommer olika evenemang att arrangeras,
i vilka föreningens medlemmar kan delta.

Det gamla myntets dag

Evenemanget ”Det gamla myntets dag” arrangeras den 15 mars i Balders sal i Helsingfors. Ytterligare information om dagen kommer att publiceras i första numret av Finsk Numismatisk Tidskrift 2014. Fstedagens program består av utställningar, värdering av mynt, föredrag samt utdelning av små, aktivitetsbefrämjande penningpaket till juniormedlemmarna. Antika mynt till överkomliga priser finns också till salu.

Årets andra auktion kommer att vara en jubileumsauktion om vilken vi kommer att ge ytterligare information.

Jubileumsbok och fest

Jubileumsårets viktigaste evenemang går av stapeln under veckoslutet 23-25 maj 2014. Lördagen den 24 maj kl. 11.30 invigs i Nationalmuseet en smärre utställning med tema Antell. Med början kl. 14.00 hålls ett jubileums-möte i restaurang Sipuli på Skatudden. Kvällsfesten går av stapeln i samma restaurang och börjar kl. 19.00.

I samband med festligheterna kommer en festbok att publiceras. Därtill kommer man också att dela ut Öhrnehjelm-medaljen och andra utmärkelser.

På söndagen fortsätter festligheterna med en guidad tur till Sveaborg och med lunch i bryggerirestaurangen på Sveaborg. Meddelande om deltagande i de olika evenemangen är obligatoriskt och bör ske i god tid på förhand.

Mynt- och medaljkabinettet i Åbo slott

I oktober eller november invigs det förnyade mynt- och medaljkabinettet i Åbo slott. Kabinettet tillhör Åbo museicentral. Föreningen deltar i evenemanget som en del av festligheterna under jubileumsåret. I kabinettet finns en vitrin som reserverats för föreningen. I vitrinen kommer föreningen att ställa ut smärre, temporära utställningar. Temat för den första utställningen är medaljer som föreningen låtit prägla.

www.snynumis.fi

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmärken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07

Öppet: måndag-torsdag 11-13

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(*uppgesamlarområde*)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA

MEDALJAUKTION

OSKARIANA

från Thomas Hernqvists omfattande medaljsamling
Lördag den 1 mars 2014 på Vaksalaskolan i Uppsala

Medlemmar i SNF och NNU är inbjudna att delta i auktionen
En auktionskatalog kommer att framställas och försäljas till självkostnadspris
För vidare information om auktionen besök klubbens hemsida: www.nku.nu

Skarabé
Mynt & Guld AB
köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 - 135088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

MYNTMÄSSA

Lördag 29 Mars 2014

Kl. 10.00 – 16.00

Maserskolans aula

Hagavägen 70, Borlänge

10-12 mynthandlare

- Mynt och övrig numismatik
- Sedlar • Medaljer • Polletter
- Utställning av betalningsmedel
- Lotteri

ENTRÉ: 20 kr

Stor fri parkering

Arrangör:

Falu-Borlänge Myntklubb

Information:

thomasschutt@hotmail.com

Tfn: 073 - 048 32 04

Hemsida: www.fb-myntklubb.se

MYNTAUKTION

i Stockholm lördag 10 maj 2014

Några mynt vi har sålt tidigare:

(inklusive köparprovision)

Penning Sigtuna
Olof Skötkonung / Anund Jakob
9.600:-.

4 öre 1603
31.400:-

1 dukat 1714
37.500:-

1 dukat 1853
18.100:-

Norge. Penning
(Anonym)
11.600:-

Norge. 50 öre 1874
22.300:-

Norge. 5 öre 1917 järn
12.700:- Nytt rekord!

Finland. 200 markkaa 1926
13.300:-

USA. 1 dollar 1799
15.100:-

Bättre mynt och hela samlingar mottages till vårens myntauktion.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

Vi köper även guld och silver kontant!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38

E-post: coins@philea.se
www.myntkompaniet.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

AUKTION 10

14-15 mars 2014
Garnisonen - Stockholm

Katalogen beställs genom insättning av 190 kr till bg 399-0090.

Myntauktioner i Sverige AB
Banérgatan 17 - 115 22 Stockholm
E-mail: info@myntauktioner.se - Telefon: 08-410 465 65
www.myntauktioner.se